

B 51136

1948 apr. 16 de 11

117

kir. ügyész.

940 **HÓDOLATTAL
EMLÉKEZZÜNK...**

Irtta s a szegedi Hargitaváralja március 15. ünnepi falugyűlésén elmondta:

ÁBRAHÁM AMBRUS dr.

XB 199504

B 51136

HÓDOLATTAL EMLÉKEZZÜNK . . .

Írta s a szegedi Hargitaváralja március 15. ünnepi falugyűlésén elmondta:

ÁBRAHÁM AMBRUS dr.

HARGITAVÁRALJA KÖNYVEI

XIII.

SZTE Klebelsberg Könyvtár

J001037977

SZERKESZTI:
Csikszentgyörgyi JÓSA JÁNOS

B 51136

- I. Dr. Boga Dezső : Csipkerózsika.
- II. Dr. Ábrahám Ambrus : Emlékezzünk.
- III. Csikszentgyörgyi Jósa János : Sásvármegye ezer év távlatában.
- IV. Gergely Gergely : Szabó Dezső stílusa.
- V. Futásfalvi Vargyassy Márton : A széke-lyek eredete.
- VI. Gyenge József—Ádám Éva : báró. Daniel Gábor emlékezései.
- VII. Ádám Éva : Hogyan nevelték szülei Majláth püspököt.
- VIII. Hoffmann Géza : Memento.
- IX. Dr. Ábrahám Ambrus : Visszatérnek...
- X. Csikszentgyörgyi Jósa János : Erdély nem volt és nem marad Oláhországa.
- XI. Ábrahám Ambrus dr. : Anyanyelv és nemzetvédelem.
- XII. Csikszentgyörgyi Jósa János : Reményik Andor (Remband) és költészete.
- XIII. Dr. Ábrahám Ambrus : Hódolattal emlékezzünk.

A magyar szabadság szent ünnepén, március idusán szeretettel és szívbéli melegséggel köszöntelek benneteket székely testvéreim. Köszöntelek a tavasz első lehelletével, mikor a vastag hó és jégkéreg lassan megkezdte végső visszavonulását s az ébredő természet millió mozgással és millió változással újra kész már arra, hogy virágszőnyeget terítsen a napsütésben ragyogó rétre, kalászt érleljen a magyar röggön ringó velés hátán s megtöltsön erdőt, mezőt, vadligetet hanggal, csacsogással, édességgel, harmóniával s szívzsongító dallal.

Köszöntelek benneteket székely testvéreim, akik ma velem együtt azért jöttetek ide erre a találkozóra, hogy hódolattal, tisztelettel és hálás szeretettel áldozunk Kormányzó Urunknak, nagybányai vitéz Horthy Miklós Őfőméltóságának, aki országunkat az enyészettől megmentette s immáron húsz esztendőre terjedő országglása alatt elismertté és nagyobbá tette.

Március 1-én volt 20 esztendeje annak, hogy a magyar nemzet képviselő Magyarország kormányzójává választotta magyar fajunknak és magyar vérünknek legendáshírű hős fiát, vitéz nagybányai Horthy Miklóst, a magyar nemzeti hadsereg fővezérét. Hogy ki ő nekünk most, hogy apánk helyett apánk, védőnk, oltalmazónk, gyámolunk és vitéz kormányosunk, azt tudja minden magyarul érezni és gondolkodni tudó és gondolkodni akaró hűséges fia ennek a sokat szenvedett és sokszor igazságtalanul meggyötört csonka magyar hazának, de hogy ki volt ő nekünk kül- és belellenségtől megkínzott, a vörös rém kalapácsütései alatt tehetetlenül és olykor reménytelenül vergődő magyaroknak, talán azt Önök nem mind tudják, hiszen Önök közül sokan azóta látták meg a napsütötte magyar rónát, azóta hallották meg édes anyanyelvünk muzsikáló, mesélő, sírva panaszkodó varázslatos hangját, mióta az isteni gondviselés nekünk adta őt, hogy vezérünk legyen, hogy védőnk legyen, hogy szabadítónk és reményünk legyen, hogy féltett drága kincsünk legyen, akiért imádkozunk, akinek békés szelíd hangjára odaadással, kitartással és panasz-szó nélkül dolgozunk s akinek hívó szavára csatasorba állunk, harcolunk s ha kell forrón szeretett édes magyar hazánkért, rabságban szenvedő testvéreinkért s ősi határainkért vérünket ontva meghalunk.

Ősz volt, lombhullató, esős, hideg ősz, amikor először láttam a Ferencz József-híd pesti oldalán sötéten hullámzó tömeg üdvrivalgása közben. A Vámház-körúton haladt fehér paripáján s tetemre hívta Pestet, a bűnös várost, ahol városligeti hintáslegények és kaptafakerülő csizmadia segédek vérszomjas hada vörös rongyba öltöztetett, bemocskolt, megszenstégtelenített, ebek harmincadjára juttatott mindent, amit úgy hívnak: magyar.

Mint epedve várt magyar Megváltó haladt végig a novemberi esőcseppek alatt csillogó pesti utcák kövezetén, szemeiben tűz volt, arcáról akarat parancsa látszott, egyenes testtartásából odaszólt a férfi, a hős s jószágos szeméből lenézett az ember.

És azóta 21 esztendő tűnt tova az idők végtelenségében, megakodva búval és örömmel. Elpusztult már a magyar múltat temetőbe hordogató vöröskalapácsos rém, a magyar lélekben újra megjelent a hit, felcsillant a remény s a mindent, ami magyar és mindent, ami keresztény, sárbataposó gazok és hitványak uralma után a budai várban kigyulladt a fény. A kincseiből kifosztott palota íróasztala mellé leült egy férfi s a földalatti vizek árjából felcsapkodó szennyes hullámok erejével rendületlenül és olykor tehetetlenül küzdő hajócska kormánykereke mellé odaállt egy ember, akinek acél a karja, akinek tiszta az agya, akinek puha a szíve s akinek parancs a szava.

S a hajócska tovább zakatolt. Lassan-lassan nagy vizeknek tartott. Heves hullámoknak óriási tarajai sokszor átcsaptak a hátán, oldalát sokszor fényesre gyalulta a haragvó tenger, motorjai kattogása Neptunus kettős fogatainak vad játéka nyomán olykor megcsendesedett, de a kormányos nem félt soha, a kormányos nem csüggedett soha s ha olykor elborult az ég, sűrűn cikkázó villámok fényénél sápadtak voltak az arcok s a kétkedőket elfogta a félelem, hangjából, arcából, szeméből és rettenthetetlen szívéből messzeáradt a krisztusi biztató szózat: Mit félték kicsinyhitűek — a leányzó nem halt meg, csak alszik.

S 70 esztendővel a vállán, pusztító háborúknak, világgraszoló hősies küzdelmeknek, dicsőséges, fényes nagy győzelmeknek gazdag emlékével ott ül ma is a kormánykeréknél, figyel multat — figyel jelent, áldodik a szebb magyar jövőről és ezért dolgozik. És mi hittel, bizodalommal és változhatatlan szeretettel nézünk fel rája, aki nekünk büszkeségünk, aki nekünk védőnk és bizodalomunk. Szemeinkben remény sugara villan, ha reagondolunk, agyunkban bátorság mécsese gyúl, szívünkben vérpiros szeretet rózsái nyílnak s ajkunkról ég felé száll az áhítatos fohász: Mindenható örök Isten, minden magyaroknak öre és gondviselője, áldd meg a mi Kormányzó Urunkat, adj neki erőt, hogy nagyon-nagyon soká éljen értünk, éljen bennünk, akik őt tiszteljük, akik őt mint minden igaz magyaroknak fényét és örök büszkeségét forró szeretettel övezzük, akinek intését, szavát és parancsát mindenkor mindenben szívvel-lélekkel és magyar becsülettel fogadjuk és követjük, akivel álmunkért, vágyunkért, a boldog Nagymagyarországért élünk, dolgozunk s a mindenható Istenhez napi imáinkban alázatos szívvel bízva fohászunkodunk.

Ebben az ünnepélyes pillanatban szálljon fohászunkodásunk a mindenható Uristen zsámolya elé s kérjük őt, hogy szeretett Kormányzó Urunkat, vitéz nagybányai Horthy Miklós Őfőméltóságát tartsa meg nekünk az emberi kor legvégső határáig s adja megérnünk, hogy az országszabadítóból és országnagyobbítóból legyen ország helyreállító, aki visszavezet bennünket oda, ahonnan minden igazságnak, jognak, múltnak és szentséges érzelmeknek lábbal tapodásával előzött a trianoni átok.

Idejöttünk azért is, székely testvéreim, hogy a dicsőséges ma-

gyar múlton merengő lelkünk igaz őszinte érzelmeivel születésének 500. évfordulója alkalmával szeretettel emlékezzünk Erdély szülöttére, Mátyásra, az igazságos nagy magyar királyra, akinek országlása idején nagy volt. erős volt, viruló volt szép magyar hazánk s akinek emberi és fejedelmi nagysága előtt fejet hajt az egész világ. Nagy és minden ellenségétől rettegett dicső királyunkra emlékezve tanuljuk meg mindnyájan azt, hogy annak a nemzetnek, annak a népnek, amelynek van nagy történelmi múltja, történiék bármí, annak van jövője is, csak ebben rendületlenül kell hinni, és azért minden megalkuvás nélkül önzetlenül kell dolgozni s ha kell rettenthetetlen lélekkel kell harcolni. Dicső nagy királyunk köztünk élő szelleme adjon mindnyájunknak erőt s vezessen bennünket oda, ahonnan elindult ő, hogy soha el nem homályosuló üstökös legyen a dicsőségben fénylő nagy magyar égen.

És idejöttünk végezetül székely testvéreim azért, hogy lelkünk minden édességével, hosszú kemény harcok tüzeiben megedződött szívünk minden dobbanásával, kegyelettel és hálával telt lelkünk legtisztább érzelmeivel hódoljunk azoknak, akik sötét börtönéből világra röppentették az örök magyar szabáság szent eszméjét s azoknak is, akik a márciusi dicső napok után vérük hullásával pecsételték meg azt, amiben hittek, amiért dolgoztak, s amit, mint dicső őseinktől reánk hagyott s bennünk is kiölhetetlenül és elpusztíthatatlanul élő szent örökséget — hogy gondozzuk, hogy ápoljuk és továbbadjuk — nekünk és reánk hagytak. A nemrég múlt idők változott viszonyai között sokszor felvetődött a némelyektől még ma is hangoztatott kérdés, hogy vajjon nem idejét múlt ünneplés-e az, amikor mi emlékezzünk 1848. március idusára s emlékezzünk haláltmegvető küzdelmekben, örök időkre felülmúlhatatlan hőstettekben és soha el nem homályosuló dicsőségben bővelkedő szabadságharcunkra, amely idegen erők nyomására Világoshoz s Aradhoz vezetett? Vajjon nem kellene-e március idusáról hallgatnunk akkor, amikor az osztrák császárok hatalma véglegesen megszűnt, amikor a magyar dicsőség, a magyar bánat újabb s talán nagyobb méreteket öltött? Könnyű a felelet és nagyon egyszerű: nem. Nem, mélyen tisztelt Hölgyeim és Uraim. Én mindig azt éreztem, azt vallottam és fennem szóval hirdettem s azt hirdetem ma is, hogy nekünk okunk van ünnepelni és okunk lesz ünnepelni március idusát mindig és mindaddig, amíg csak magyarok élnek ezen a könnyel és vérrel oly sokszor öntözött áldott magyar földön. Nekünk kell ünnepelnünk, nekünk kell a múltba néznünk, amíg vannak, amíg lesznek magyarok, akiknek terű, akiknek nyűg, akiknek elviselhetetlen fájdalom az idegen járom s akiknek emésztő kín az idegen parancs. Nekünk kell ünnepelnünk s nekünk kell emlékeznünk, amíg körülöttünk s tőlünk távolabb is élnek és lesznek népek és nemzetek, akiknek tekintete sóvárogva jár azon a földön, amelyet őseink szereztek, amelyet ezer esztendőn keresztül magyar akarat, magyar erő, magyar kar és magyar kard védelmezett és megtartott mindenkivel szemben, akinek fantáziáját felfűtötte és étvágyát megnövelte a Kárpátok koszorúza gazdag magyar róna, amelynek vizében, fűvében és ringó kalászában életet, célt, értelmet és jövőt talált a magyar.

Mert ne gondolja azt senki, mélyen tisztelt Hölgyeim és Uraim, hogy az idők, az események, a népek és népvézerek előtt állnak és szentek a sorompók. Amíg körülöttünk emberek élnek, amíg dobognak a szívek, amíg az élet érthetetlen, de magasztos törvényeinek hódolva körülöttünk is szülnek az anyák, férfivá serdülnek a gyermekek, amíg vasba s vérbe öltöznek a nagy életerdők, addig nekünk is mindig, pillanatnyi megszakítás nélkül ápolni kell magunkban a szent szabadság kultuszát, addig nekünk is dolgozni, küzdeni és ha kell, meg kell halni azért, hogy a magyarnak magyarvérű és magyar-szavú ember legyen az ura, hogy a magyarnak magyar legyen a hazája, magyar legyen a fegyvere s magyar földön magyar legyen a kenyere.

A világ forr. Öreg építmények alól máról-holnapra kiesik az alap. A kultúra hátán lassacskán puhára s egyszínűen fényesre finomult a mai ember, de azért semmivel sem vagyunk túl az érdekeiért vérbenforgó szemekkel véresesőt varázsoló emberen, aki akkor is jól akar élni, ha más az éhséggel küzködik, s aki akkor is gyűjt és halomra harácsol, mikor másnak önhibáján kívül morzsányi falatja sincsen. Minden megmozdulás, minden tény és minden méltányos eljárás napnál világosabban beszél amellett, hogy az igazság ma is ott van, ahol jobb a fegyver, ahol keményebb az ököl, ahol bátrabb a szív, ahol több és nagyobb az ember.

És ezért magyar kötelesség, mélyen tisztelt Hölgyeim és Uraim, s élniakarás diktálta szent parancs, hogy visszajárjunk a múltba, hogy visszapillantsunk a múltba, ahol, mikor szükség volt rá, mindig ott állt az izmos, erős nagy magyar kar, amelyből olykor ki lehetett ütni a védelemre és támadásra egyformán elég erős és elég éles kardot, de a kart elpusztítani, helyéből kimozdítani, izmainak erejét véglegesen elvenni, az épségben tartó vértől, a mozgásszabályozó idegingerektől elvágni nem tudta semmi, senki és soha.

Ránk magyarokra nagy feladatok várnak. Lehet, hogy ismét Európa védőivé kell felcsapnunk, hogy megvédjük magunk. A mi hazánk, a mi földünk jobbra is, balra is, fel is, le is világáramlatok ingyen szolgálójának van kiszemelve, de ha fogvatart a múlt, ha tettre, munkára, önzetlen nagy honfiúi cselekedetekre serkent a jelen, ha magyarok maradunk testben, lélekben, múltban és jelenben, akkor beszélhet bárki és jöhet bármi, ezen a földön soha, senki más úr nem lesz, mint a magyar, ezen a földön magyar embernek soha senki más parancsolni nem fog, mint magyar és csak a magyar.

Nekünk nem kellett soha és ma sem kell a másé. Minket, ha világot és országot járunk, olykor meg-meglegyint az idegen szellő, olykor elvakít a kultúra fénye és megbűvöl a Nyugat sok éke és maradéka, de mégis mindig visszavágyunk ide és ragaszkodunk kőrömszakadtáig, ragaszkodunk utolsó csepp vérünkig ehhez a földhöz, amely a mienk volt s a mienk lesz, mert mi úgy akarjuk. Ragaszkodunk szent hagyományainkhoz, ragaszkodunk ősi kultúránkhoz, ragaszkodunk zengzetes, kifejező gyönyörű nyelvünkhöz, ragaszkodunk az egyenes, becsületes, a hű magyar lélekhez, amely tud kemény lenni, mint az acél, amely tud vigadni ha kell sírva, tud vigadni ha kell zokogva és tud a lehetetlenből lehetővé varázsolni azért és csak azért, mert magyar.

Nekünk nem kell a másé, de azt, ami a miénk, megtartani, azon viruló, boldog, nagy magyar életet teremteni, s azt, amit belőle fölünk elraboltak, amit vérünk hullása után idegeneknek zsold képen fizettek, visszaszerezni, magunkkal, fajtánkkal, vérünkkel szemben való elmúlhatatlan szent kötelességünk. De elmúlhatatlan és szent kötelességünk az is, hogy legyen ezen a földön boldog, harmónikus nagy magyar élet. Ne legyenek köztünk minden földi jóban, munka nélkül, telhetetlenül duskáló, gögös gazdagok és ne legyenek a mások meg nem érdemelt kényelméért, életükért éhbérért tengető nyomorult heloták. Hogy a bőségből, amelyet tejjel-mézzel folyó szép honunk ma is vágyakozás felett hord fel izes asztalunkra, jusson minden magyar embernek, aki ezen a földön, ezért a földért dolgozni akar és dolgozni tud. Hogy ne legyenek állati sorban fetregő hitvány rabszolgák és pöffeszkedő puha kényurak, hogy jusson mindenkinek a bőség szarujából úgy, ahogy azt emberi méltósága és munkája után megérdemli és ahogy azt Isten és ember előtt nyíltan meg is követelheti. Hogy jusson az áldástosztogató áldott magyar földből egy kis darab annak is, aki azt szántja, aki hajnaltól sötét estig hulló verejtékével sózza, porhanyóvá s termékennyé teszi. Hogy legyen része a földi jóléthez szükséges jövedelemből annak is, aki a gyárak fojtó légkörében s a műhelyek fülsiketítő zajában fakó arccal, beesett szemmel s a holnapi javulásba vetett hittel termeli az árút, amely más számára szállít vagyont, szállít meleget, ételt és szállít jólétet.

Magyarország vagy népi lesz, vagy pedig nem lesz, hangzottak el valakinek az ajkáról nemrégiben a rettentő szavak. Én nem adok semmit az ilyen nagyhangú sötét jóslásokra, én rendületlenül hiszek a jelen országunkban és az eljövendő nagy Magyarországbán, de mindenkinek meg kell éreznie az idők járását és azt, hogy az élethez, a mindennapi kenyérhez és a becsületes munkával megszerezhető jóléthez joga van mindenkinek, aki erre egyenes lélekkel törekszik és ezt megtagadni nem illik, nem szabad és bátran mondhatom azt is, hogy már nem is lehet.

És ha itt van már az ideje annak, hogy ezen a szűk, de szép magyar földön olyan magyarok élnek, akiknek munkája a maguk számára is örömet, boldogságot, jólétet és megelégedést nyújt, akkor, de addig is akár szükségben, akár bajban, akár harcban, minden magyar ember álljon ott a vártán, legyen férfi, legyen hős, aki nem ismer határt és nem ismer megállást, aki nem ismer nyugtot és nem ismer akadályt, míg őseink megszentelt földjén idegen járom alatt rab magyarok laknak.

Ez az, mélyen tisztelt Hölgyeim és Uraim, amiért soha nem évül el március idusa, amiért ennek fényét nem homályosítja el semmi dicsőség s a róla való emlékezést nem taszítja sírba semmi szenvedés. 1848. március 15.-e figyelmeztető nekünk és figyelmeztető lesz minden idők magyarjának arra, hogy a magyar ember szabadság nélkül élni nem tud, figyelmeztetés arra, hogy a magyar föld a magyaroké és hogy ezt másnak soha oda nem adjuk sem szép szóért, sem ígéretért, sem fenyegetésért, sem vérért, sem halálért. Ezen a földön akarunk önmagunkért s minden eljövendő magyarokért, az újraéledő nagy Magyarorszáért dolgozni, ezen akarjuk az őseinktől

tisztán, mocsoktalanul reánk hagyott nagy magyar ideálokat továbbra ápolni és senkitől, semmitől soha meg nem rettenve ezen akarunk — mint a márciusi ifjak mondották — „békében, szabadságban és egyetértésben“ élni s a fajtánkért becsülettel végzett munka után ebben akarunk megpihenni.

És most lélekben szálljunk a márciusi ifjakhoz, az ő szemük bátor villanása, az ő szívük heves dobbanása, az ő szilaj vérük forró lobogása s a magyar szabadságért adott elhaló utolsó sóhajtásuk adjon nekünk erőt, adjon bátorságot, adjon biztatást, hogy egymást megértve, egymást megbecsülve, egymást a vér, a múlt és a testvér jogán szeretve éljünk a szebb, a jobb, a bolderabb jövőért, amely bennünket, erre a csendes ünneplésre összegyűlt maroknyi csapatot is, hamarosan visszavezet oda, ahol őseink porladnak, ahol kereszteltek, ahol először nyílt imára s nótára az ajkunk, oda, ahová elszakíthatatlan lánccal hozzákapcsol a múlt, ahová visz az álmunk, ahová visz a vágyunk, ahol nekünk készül s ahol reánk vár a szebb, a jobb, a dicsőségesebb nagy magyar jövő.

1943/44	1* 327
---------	--------

B 51136

